

Nevrološka klinika

Klinični inštitut za klinično nevrofiziologijo

Zaloška cesta 7
1525 Ljubljana
T 01/522 1500
F 01/522 1533
W www.kclj.si

LJUBLJANA, 6. 4. 2020

ALS in COVID-19 Priporočila za bolnike in skrbnike v času pandemije

Zaradi šibkosti dihalnih mišic in mišic za izkašljevanje je pri bolnikih z ALS vsaka okužba dihal, tudi z virusom korona, lahko posebej nevarna.

1. priporočilo: V izogib okužbe morajo biti bolniki doma. V primeru, da imajo okoli hiše vrt, zadrževanje v njem ne predstavlja večje nevarnosti. Svetovano je, naj ne sprejemajo obiskov, tudi če gre za družinske člane, ki so brez znakov okužbe. Pogosteje naj si umivajo roke in čistijo okolico. Sorodniki oz. skrbniki naj kihajo v rokav ali v robec, ki naj ga nato takoj zavržejo. Bolnikom in skrbnikom priporočamo nošnje zaščitne maske.
2. priporočilo: Zaradi usklajevanja nege naj se izbere glavnega skrbnika. Ta oseba naj bo, tako kot bolnik, doma, da ob morebitni okužbi bolezni ne bi prenesel na bolnika. Nosi naj zaščitno masko.
3. priporočilo: Če je le mogoče, naj se izbere še enega skrbnika, ki bi lahko nadomestil prvega (npr. v primeru potrebe po izolaciji ali karanteni). Nosi naj zaščitno masko.
4. priporočilo: Če ima bolnik osebne asistente, naj se, zaradi preprečevanja širjenja okužbe, tudi ti varujejo zunanjih stikov.
5. priporočilo: Sodelavcem skupine za ALS naj bolniki/svojci poročajo o svojih potrebah zlasti v primeru poslabšanja ali težav z dihanjem.
6. priporočilo: Glavni skrbnik naj opazuje bolnika in skrbi za njegove osnovne potrebe: hranjenje, hidracija, dajanje zdravil, razgibavanje, raba medicinskih aparatov, higiena ter psihološka opora. Glavni skrbnik mora poskrbeti tudi za svoje fizično in psihično počutje.
7. priporočilo: Če bi bolnik in/ali glavni skrbnik že morala zdoma, naj se ustrezno zaščitita pred možno okužbo. Po prihodu domov naj se sezujeta in odložita plašč ter morebitne torbe in vrečke ter jih razkužita. Snameta naj zaščitni maski in umijeta ter razkužita roki. Če

bolnik uporablja hoduljo ali invalidski voziček, naj ta pripomoček tudi pusti v predprostoru in ga razkuži.

8. priporočilo: Če bolnik, v primeru da je bil v stiku z morebitno okuženo osebo, zboli z vročino, suhim kašljem, glavobolom, mišičnimi bolečinami ali zadihanostjo, naj ostane miren, naj ne gre v zdravstveni dom ali v bolnišnico. S skrbnikom naj oba uporabljata zaščitni maski in si merita telesno temperaturo. O svojem stanju naj sporočita osebnemu zdravniku in/ali skupini za ALS in se ravnata po njihovih nasvetih. Morda bo potreben sprejem v bolnišnico. Doma pa je treba posebej skrbno ravnati z izkašljevalnikom oz. aspiratorjem (uporaba kirurške zaščitne maske tipa IIR, rokavic in očal, tuširanje po opravljenem delu), redno čistiti površin, prezračevati prostore, odlagati smeti po 72 urah v dvojnih vrečah v zabojnik za komunalne odpadke. Pri bolnikih, ki uporabljajo neinvazivno umetno predihavanje, bo morda potrebno po navodilih skupine za ALS prilagoditi dihalni aparat. Če se težave pojavijo pri skrbniku, naj prav tako ne išče pomoči v zdravstvenem domu ali v bolnišnici. Dogovori naj se z drugo osebo za pomoč v času, ko bo sam iskal telefonsko pomoč pri svojem zdravniku. Sledi naj navodilom, ki jih bo dobil.
9. priporočilo: V primeru dihalnih težav (tako pri osebah, ki že uporabljajo aparate za invazivno predihavanje, kot v primeru novonastalih dihalnih težav) naj se obrnejo na sodelavce skupine za ALS in upoštevajo nasvete.
10. priporočilo: V primeru da zaradi dihalnih težav bolnik potrebuje nujno pomoč, naj pokliče najbližjo dežurno ambulanto ali nujno medicinsko pomoč na telefonsko številko 112.
11. priporočilo: Ostanite informirani o epidemiji prek uradnih organov. Ne nasedajte lažnim novicam.

